

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad Sgriwtini

Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	13/10/2026
Pwnc:	Partneriaeth Diogelwch Cymunedol – Adroddiad Blynyddol
Cadeirydd Sgriwtini:	Cynghorydd Sonia Williams

1. Pwy fydd yr aelod portffolio yn cyflwyno / arwain yr adroddiad?

Aelod Portffolio	Rôl
Cynghorydd Carwyn Elias Jones	Aelod portffolio ar gyfer Diogelwch Cymunedol
Swyddog Gwasanaeth (yn cefnogi)	Rôl
Daron Owens	Uwch Swyddog Gweithredol
Rhys Hughes	Dirprwy Prif Weithredwr

2. Pam y gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini ystyried y mater

Mae gofyn i'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol adrodd yn ffurfiol i'r pwyllgor hwn bob blwyddyn er mwyn cyflwyno trosolwg o weithgareddau.

3. Rôl y Pwyllgor Sgriwtini ac argymhellion

- ☒ Er sicrwydd
- ☐ Er argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith
- ☐ Er gwybodaeth

Argymhelliad(ion):
Nodi cynnwys yr adroddiad a'r dogfennau atodol, a nodi a yw'r Pwyllgor Craffu yn cefnogi'r blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol.

4. Sut mae'r argymhelliad(ion) yn cyfrannu at amcanion Cynllun y Cyngor?

Sicrhau cymunedau iachach, mwy diogel a thecach trwy gynnig amrywiaeth o wasanaethau ataliol, gwella a chefnogol, mewn partneriaeth â rhanddeiliaid eraill o'r un anian.

5. Themâu sgriwtini allweddol

Y meysydd allweddol ddylai'r Pwyllgor Sgriwtini ganolbwyntio arnynt:

- Mesur blaenoriaethau'r Bartneriaeth (sy'n seiliedig ar broses asesu anghenion lleol), a nodi unrhyw anghenion lleol newydd neu ychwanegol
- Asesu effeithiolrwydd y bartneriaeth statudol yn unol â disgwyliadau'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn 1998
- Gwerthuso effaith y cynllun gweithredu yn erbyn y meysydd blaenoriaeth er budd cymunedau Ynys Môn

6. Pwyntiau allweddol / crynodeb

CEFNDIR:

1. Mae'r adroddiad yn nodi gweithgareddau'r Bartneriaeth dros yr 12 mis diwethaf ers i ni gyflwyno i'r Panel Sgriwtini ddiwethaf ym mis Hydref 2025.
2. Mae dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol yn unol â Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998 i weithio mewn partneriaeth gyda'r Heddlu, y Gwasanaeth Iechyd, y Gwasanaeth Prawf a'r Gwasanaeth Tân ac Achub. Dyma'r prif asiantaethau sy'n ffurfio'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol. Mae yna hefyd bartneriaid ychwanegol megis y Bwrdd Cynllunio Ardal (camddefnyddio sylweddau), Addysg, Cyfiawnder Ieuenctid a Cydlyniant Cymunedol.
3. Fel aelod statudol o'r Bartneriaeth, mae'n bwysig bod CSYM yn cael ei gynrychioli'n briodol. Cyflawnir hyn drwy bresenoldeb yr aelod lleol presennol gyda phortffolio Diogelwch Cymunedol, sef Carwyn Elias Jones, a'r swyddogion gyda chyfrifoldeb am y gwaith, sef Rhys Hughes (Dirprwy Prif Weithredwr) a Ned Michael (Pennaeth Tai).
4. **Yn wreiddiol, galwyd partneriaethau diogelwch cymunedol yn bartneriaethau trosedd ac anhrefn, ac er bod yr enw wedi'i newid, nid yw'r cyfrifoldebau ac maent yn parhau i fod - trosedd ac anhrefn, camddefnyddio sylweddau, lleihau aildroseddu.**
 - -Dan y Ddeddf Trais Domestig, Troseddau a Dioddefwyr 2004, mae gan Bartneriaethau Diogelwch Cymunedol ddyletswydd statudol hefyd i sefydlu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHRs). Mae'r rhain yn adolygiad o'r amgylchiadau pan fo marwolaeth person 16 oed neu hŷn wedi, neu'n ymddangos ei bod wedi deillio o drais, cam-drin neu esgeulustod gan— (a) person yr oedd yn perthyn iddo neu wedi bod mewn perthynas bersonol agos, neu (b) yn aelod o'r un aelwyd ag ef ei hun, gyda golwg ar nodi'r gwersi i'w dysgu o'r farwolaeth. Yng Nghymru, o 1 Hydref 2024 ymlaen, caiff y ddyletswydd statudol hon ei chyflawni drwy'r Adolygiad Diogelu Unedig Sengl (SUSR), sy'n ymgorffori Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHRs) o fewn yr un broses adolygu a ddefnyddir bellach ar gyfer pob adolygiad diogelu yng Nghymru.
 - -Yn dilyn diwygiadau i'r Ddeddf Trosedd ac Anhrefn o ganlyniad i'r Ddyletswydd Trais Difrifol newydd, mae gennym hefyd gyfrifoldeb i atal a lleihau trais difrifol.
5. Mae presenoldeb da bob amser yn y cyfarfodydd chwarterol. Mae'r Partneriaid a'r Aelodau Lleol sy'n mynychu'r cyfarfodydd yn cyfrannu'n gadarnhaol. Rhennir data chwarterol ar ffigyrau trosedd a diweddariadau chyflawniad y cynllun ym mhob cyfarfod. Mae pob aelod cyfrifol o'r bartneriaeth yn cyfrannu'n ariannol at sefydlu dadansoddwr partneriaeth, fel y gellir darparu data rheolaidd i gefnogi penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
6. Mae gweithio rhwng partneriaid yn sylfaenol i ddiogelwch cymunedol. Y prif reswm dros gyflwyno PDC yn ôl ym 1998, oedd sicrhau bod trosedd ac anhrefn yn cael ei ystyried yn **'broblem i bawb'** ac nid i'r Heddlu yn unig.

7. Nid ydym yn comisiynu unrhyw brosiectau neu wasanaethau yn uniongyrchol (dim ond y DHRs) **gan nad oes unrhyw arian yn cael ei ddyrannu yn barhaol i Ddiogelwch Cymunedol. Mae cyllid ar gyfer prosiectau penodol yn ddibynnol ar gyfleoedd grant a dim ond ar gael trwy wneud cais amdanynt.**

BLAENORIAETHAU/DOGFENNAU'R BARTNERIAETH AR GYFER CRAFFU:

Mae'r bartneriaeth yn gweithio yn unol â chynllun blynyddol. Ynghlwm mae cynllun 2026-28, sy'n seiliedig ar flaenoriaethau **rhanbarthol** y Strategaeth Bwrdd Gogledd Cymru Mwy Diogel:

- Atal Troseddau ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Mynd i'r Afael â Trais Difrifol
- Mynd i'r Afael â Throseddau Cyfundrefnol Difrifol
- Diogelu ac adeiladu cymunedau gwydn a chynnal diogelwch y cyhoedd

GWAITH WEDI'I GWBLHAU YN YSTOD 2025/26

1. Datblygwyd y cynllun blynyddol yn unol a blaenoriaethau y Bwrdd Rhanbarthol Gogledd Cymru Fwy Diogel. Mae cynllun 2026-28 (ynghlwm) yn nodi'r gweithgaredd yr oedd y Bartneriaeth am ei gyflawni yn ystod y flwyddyn ariannol hon.
2. Rhannwyd ffigyrau trosedd yn chwarterol drwy adroddiad perfformiad a baratowyd gan ddadansoddwr yr Heddlu, fel y gellir trafod unrhyw dueddiadau a gweithgaredd ychwanegol sydd ei angen.
3. Fel nodir uchod, mae gennym ddyletswydd statudol o dan y Ddeddf Trais Domestig, Trosedd a Dioddefwyr 2004 i sefydlu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHR). Yn anffodus, roedd 3 DHR ar y gweill eleni a derbyniwyd 2 gyfeiriad am adolygiadau newydd. Mae'n anochel bod gan y gwaith hwn oblygiadau sylweddol a pharhaus o ran adnoddau. Ers Hydref 2024, yng Nghymru mae DHRs yn cael eu cynnwys o fewn y broses newydd Adolygiad Diogelu Unedig Sengl (ADUS). O hyn ymlaen, byddwn yn cydweithio gyda'r Bwrdd Diogelu Rhanbarthol gyda'm dyletswyddau DHR.
4. Crynodeb o'r gwaith a gwblhawyd eleni:
 - a) Gweithredu'r cynllun Diogelwch Cymunedol blynyddol yn barhaus ac adrodd yn chwarterol i'r Bwrdd rhanbarthol Gogledd Cymru Fwy Diogel.
 - b) Cyhoeddwyd y Strategaeth Trais Difrifol Gogledd Cymru ym mis Ionawr 2024, mewn ymateb i'r Ddyletswydd Trais Difrifol cenedlaethol. Mae'r Ddyletswydd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau penodedig gydweithio i atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal. Rydym wedi bod yn rhan o'r gwaith strategaeth ranbarthol drwyddo draw.
 - c) Fel rhan o'r Strategaeth Trais Difrifol ranbarthol, derbyniwyd y Bartneriaeth £77,500 ar gyfer prosiectau ataliol yn ein rhanbarth. Eleni, mae chwe phrosiect gwahanol yn cael eu cynnal. Yn Ynys Môn mae hyn yn cynnwys:

- Sesiynau 'Peidiwch â Dwyn Fy Nyfodol' a gynhelir mewn ysgolion gan RASASC Cymru (Rape and Sexual Abuse Support Centre). Mae hon yn ymgyrch addysgol, sy'n codi ymwybyddiaeth o gyffredinolrwydd eang trais rhywiol mewn cymdeithas, ac yn bwysicaf oll, sut y gallwn ddechrau newid agweddau ac ymddygiad.
 - Gweithredu Dros Blant - Rhaglen CCE (*child criminal exploitation*) tair-haen sy'n cyfuno sesiynau ieuencid wedi'u targedu, cynulliad profiad byw, ac uwchsgilio staff i helpu pobl ifanc sydd mewn perygl i wneud dewisiadau mwy diogel a pharhau i ymgysylltu ag addysg. Bydd datblygiad staff yn cael ei gefnogi trwy sesiynau gwybodaeth galw heibio hygyrch, gan alluogi gweithwyr proffesiynol i nodi ac ymateb yn well i gamfanteisio. Mae'n cefnogi pobl ifanc sydd mewn perygl gyda gwybodaeth, sgiliau a rhwydweithiau dibynadwy i wneud dewisiadau mwy diogel a pharhau i ymgysylltu ag addysg. Mae sesiynau'n archwilio perthnasoedd iach, pwysau gan gyfoedion, a chynllunio diogelwch gan ddefnyddio dull sy'n seiliedig ar drawma ac sy'n cael ei arwain gan ieuencid. Mae cynulliadau'n codi ymwybyddiaeth ac yn hyrwyddo cefnogaeth gan gyfoedion.
 - Môn Actif - Cyflwyno Rhaglen Mynediad Ieuencid wedi'i thargedu ar gyfer pobl ifanc 11–17 oed sy'n agored i niwed ar Ynys Môn, ochr yn ochr â chefnogaeth oedran cynradd, i helpu ysgolion i atal trais difrifol ac ehangu darpariaeth ieuencid drwy gydol y flwyddyn gyda Phecynnau Ieuencid. Ymyrraeth gynnar ac atal sylfaenol ar gyfer pobl ifanc a nodwyd fel rhai sydd mewn perygl o ymwneud ag ymddygiad gwrthgymdeithasol, camfanteisio, neu drais. Cefnogodd y cynllun peilot cychwynnol 60 o bobl ifanc 11–17 oed gyda "Phecynnau Ieuencid" a ariannwyd gwerth £190 yr un, gan ddarparu mynediad i: Dosbarthiadau ffitrwydd, cyfleusterau campfa, Pyllau Nofio, darpariaeth hamdden strwythuredig. Derbyniwyd atgyfeiriadau gan rwydwaith eang - Ysgolion, Gwasanaethau Ieuencid, Cyfiawnder Ieuencid, Gwasanaethau Iechyd, Sefydliadau'r Trydydd Sector, Rhieni/Gofalwyr.
 - Gwasanaeth Plant a Theuluoedd Môn - Cyflwyno rhaglen atal ac ymyrraeth gynnar wedi'i thargedu i leihau'r risgiau ac effaith camfanteisio a meithrin perthynas amhriodol sy'n effeithio ar blant, pobl ifanc ac oedolion (gan gynnwys y rhai sy'n gadael gofal). Bydd y rhaglen yn darparu codi ymwybyddiaeth, addysg, hyfforddiant i weithwyr proffesiynol, sesiynau i rieni a gofalwyr, a gwaith uniongyrchol gyda phobl ifanc, ochr yn ochr â mentora wedi'i thargedu a ddarperir gan ymarferydd â phrofiad personol i feithrin gwydnwch a lleihau bregusrwydd.
 - Yn gynharach yn y flwyddyn gyda chyllid y llynedd datblygwyd ymgyrch ymwybyddiaeth ynghylch gwerthu 'vapes' anghyfreithlon a chamfanteisio ar blant, er mwyn cynyddu adrodd a rhannu gwybodaeth.
- d) Cefnogodd y Bartneriaeth y digwyddiad amlasiantaethol 'Byddwch yn glyfar, peidiwch â chychwyn' y cynhaliwyd yn Ysgol Uwchradd Caergybi yn Chwefror. Mynychodd oddeutu 250 o bobl ifanc rhwng 13 ac 16 oed y gweithdai rhyngweithiol a oedd yn cynnwys sgysiau agored am getamin a'r canlyniadau posib, mewn amgylchedd diogel a chefnogol.
- e) Rydym wedi parhau i fod yn aelodau gweithredol o Fwrdd Diogelu Corfforaethol y Cyngor, ac wedi gweithio'n agos gyda'r Rheolwr Gwasanaeth ar gyfer Diogelu a

Sicrhau Ansawdd ar faterion diogelu fel Atal, Trais Domestig a Throseddau Cyfundrefnol Difrifol.

- f) Rydym wedi parhau i weithio'n agos gyda'r Arweinydd Rhanbarthol ar gyfer Hunanladdiad a Hunan-niwed o fewn y Gwasanaeth Iechyd. Mae gwaith sylweddol yn parhau ar lefel ranbarthol, gan gynnwys gweithredu Strategaeth newydd Llywodraeth Cymru, ymateb i leoliadau sy'n peri pryder a chodi ymwybyddiaeth o'r cymorth sydd ar gael. Yn ogystal, datblygwyd strategaeth leol ar gyfer Ynys Môn, yn seiliedig ar flaenoriaethau'r Strategaeth Genedlaethol newydd.
- g) Yn dilyn trafodaethau gyda Chymorth i Ferched Cymru ynghylch cefnogi goroeswyr cam-drin domestig byddar, trefnodd y Bartneriaeth hyfforddiant Iaith Arwyddion Prydain (BSL) trwy Goleg Llandrillo ar gyfer staff a'n sefydliadau cam-drin domestig lleol. Bydd adborth yn cael ei gasglu gan y mynychwyr i ddeall effaith yr hyfforddiant ac unrhyw ofynion pellach, a bydd sesiynau ychwanegol yn cael eu trefnu yn seiliedig ar yr anghenion a nodwyd.
- h) Trefnwyd hyfforddiant 'Ymyrryd gan Wylwyr' i staff y Cyngor yn Hydref 2026. Rhaglen gan Lywodraeth Cymru yw hyn, gyda'r bwriad i roi'r sgiliau a'r hyder i staff y Cyngor i ymyrryd yn ddiogel mewn sefyllfaoedd niweidiol posibl fel aflonyddu rhywiol. Gall hyn fod gyda dieithryn, cydweithiwr neu gyfaill. Mae hyn yn rhan o'r gweithgaredd ar gyfer diwrnod Rhuban Gwyn.
- i) Hefyd yn rhan o baratodau ar gyfer diwrnod Rhuban Gwyn, mae'r Bartneriaeth wedi cydweithio a Chyngor Wrecsam i ddatblygu 'Siarter Diogelwch y Nos i Ferched'. Menter yw hon i alluogi busnesau economi'r nos i flaenoriaethu diogelwch menywod. Bwriedir lansio'r Siarter yma yn lleol yn ystod digwyddiadau'r Diwrnod Rhuban Gwyn yn Nhachwedd.

7. Asesiadau effaith

7.1 Asesiad effaith integredig (ystyriaethau cydraddoldeb, y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol, a'r Gymraeg) wedi ei gynnal?

☐ Do

☒ Naddo

Os naddo, eglurwch pam: Nid yw'r adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw ddatblygiadau, y tybir iddynt gael effaith anffafriol ar unrhyw un o'r grwpiau a warchodir

7.2 Effeithiau posibl ar grwpiau gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Nid yw'r adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw ddatblygiadau, y tybir iddynt gael effaith anffafriol ar unrhyw un o'r grwpiau a warchodir

7.3 Effeithiau posibl ar bobl sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol (penderfyniadau strategol)

Nid yw'r adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw ddatblygiadau, y tybir iddynt gael effaith anffafriol ar unrhyw un sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau

7.4 Effeithiau posibl ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Nid yw'r adroddiad blynyddol yn cynnwys cyfeiriad at unrhyw ddatblygiadau, y tybir iddynt gael effaith anffafriol ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

7.5 Effaith posibl ar darged Carbon Sero Net y Cyngor -

Dim / ddim yn berthnasol

8. Goblygiadau ariannol

Nid yw'r adroddiad yn nodi unrhyw oblygiadau ariannol penodol i'r Awdurdod Lleol

9. Atodiadau

1. Cynllun Diogelwch Cymunedol 2026-28

10. Awdur yr adroddiad a phapurau cefndir

Daron Owens – Uwch Swyddog Gweithredol